

LATVIJAS REPUBLIKAS FINANŠU MINISTRIJA

SMILŠU IELĀ 1, RĪGĀ, LV-1919, TĀLRUNIS (371) 67095689, (371) 67095578, FAKSS (371) 67095503
E-pasts: pasts@fm.gov.lv; www.fm.gov.lv

RĪGĀ

15.11.2013 Nr. 16-01/7300

Uz 29.10.2013 Nr. 111-1/105

Ministru prezidentam
A.god. Valdim Dombrovska kungam

Informācijai:
Veselības ministrijai
Izglītības un zinātnes ministrijai

*Par iedzīvotāja problēmsituācijas aprakstu
par telpu, kas atjaunotas par ES fondu
līdzekļiem, izmantošanu*

Saskaņā ar Jūsu 2013. gada 29.oktobra rezolūciju Nr. 111-1/105 informēju, ka Finanšu ministrija sadarbībā ar Veselības ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju kā atbildīgo iestādi ir izskatījusi problēmsituācijas aprakstu par telpām, kas atjaunotas par Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu līdzekļiem, izmantošanu (turpmāk – problēmsituācijas apraksts) un informē par sekojošo.

Ievērojot to, ka situācijas aprakstā par poliklīnikas telpu izīrēšanu nav norādīts poliklīnikas nosaukums, lai identificētu konkrētu ES fondu līdzfinansēto projektu, kā arī nav norādīts kādam ārstam un ar kādu mērķi varētu tikt īrētas telpas, sniedzam vispārīgu skaidrojumu par augstāk minēto situāciju, norādot līdzīgus piemērus pēc būtības.

Telpu izmantošanas ierobežojumi izriet no Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.panta¹, kura mērķis ir nodrošināt būtisku pārmaiņu neesamību un lai ES fondu atbalsts tiktu izmantots projektā paredzēto mērķu īstenošanai. Informācija par būtisko pārmaiņu jēdzienu ES fondu līdzfinansētajos projektos ir apkopota metodoloģiskā rokasgrāmatā „Par būtiskām pārmaiņām, kas tiek veiktas projektos piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas”².

ES fondu līdzfinansēta projekta īstenošanas nosacījumus, kā arī rīcību ar projektu ietvaros attīstīto infrastruktūru, t.sk. telpām, nosaka Ministru kabineta noteikumi (turpmāk – MK noteikumi) par attiecīgās aktivitātes īstenošanu un noslēgtais līgums par projekta

¹ 2006.gada 11.jūlija Padomes regulas (EK) Nr.1083/2006 ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) nr.1260/1999 57.panta 1. punktu, dalībvalsts vai vadošā iestāde nodrošina to, ka darbība, kas saistīta ar ieguldījumiem infrastruktūrā vai produktīviem ieguldījumiem, turpina saņemt fondu atbalstu vienīgi tad, ja tajā piecos gados pēc darbības pabeigšanas nav veiktas būtiskas pārmaiņas, ko izraisījušas infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa vai produktīvās darbības pārtraukšana vai pārmaiņas, un kas ietekmē tās būtību vai īstenošanas nosacījumus vai sniedz uzņēmumam vai publiskai struktūrai nepamatotas priekšrocības.

² Pieejamā šeit - <http://www.esfondi.lv/upload/01-strukturfondi/petijumi/rokasgramata-100708-final.pdf>

īstenošanu. Konstatējot būtiskas pārmaiņas projektā, var tikt piemērota finanšu korekcija³ līdz pat 100% no projekta izmaksām.

Piemēram, problēmsituācijas aprakstā minētā iestāde (poliklīnika) var saņemt ES fondu finansējumu telpu remontam darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.5.1.1.apakšaktivitātes „Ģimenes ārstu tīkla attīstība” (turpmāk - 3.1.5.1.1.apakšaktivitāte), 3.1.5.1.2.apakšaktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” (turpmāk - 3.1.5.1.2.apakšaktivitāte) vai 3.1.5.3.1.apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” (turpmāk - 3.1.5.3.1.apakšaktivitāte) ietvaros, līdz ar to projektu īstenošanās kārtību nosaka MK noteikumi par attiecīgās apakšaktivitātes īstenošanu⁴.

Saskaņā ar MK noteikumiem par 3.1.5.1.1. un 3.1.5.3.1.apakšaktivitātes īstenošanu var tikt paredzēta telpu īre, vienlaikus ievērojot nosacījumus attiecībā uz sniegtiem pakalpojumiem un īres maksas apmēru. Piemēram, 3.1.5.1.1.apakšaktivitātes projektiem atbalsts paredzēts ar valsts apmaksāto ģimenes ārstu pakalpojumu sniegšanu saistītās infrastruktūras attīstībai, bet infrastruktūru var izmantot arī maksas pakalpojumu sniegšanai (saimnieciskai darbībai). Šajā gadījumā, lai ievērotu valsts atbalsta normas, ir jārēķina procentuālais apmērs, kādā infrastruktūru izmantos valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai un citu darbību veikšanai, attiecīgi koriģējot publiskā līdzfinansējuma atbalsta likmi. Finansējuma saņēmējs var arī izīrēt infrastruktūru citai ārstniecības iestādei valsts apmaksāto ģimenes ārsta pakalpojumu sniegšanai, ja vienlaikus tiek izpildīti vairāki nosacījumi, t.sk. attiecībā uz īres maksas apmēru⁵. Norādām, ka telpu nodošanai lietošanā bez maksas ir pieļaujama, pie nosacījuma, ka projekta telpās tiek sniegts pakalpojums, kas ir līdzvērtīgs projekta pamatmērķim un tiek ievēroti MK noteikumu nosacījumi attiecībā uz proporcionalitāti starp maksas un sabiedriskajiem pakalpojumiem⁶ proti, lai nebūtu pārkompensācijas, tad bezmaksas lietošanā telpas drīkst nodot tikai izmantošanai pakalpojumiem vispārējās veselības aprūpes sistēmas ietvaros vai pakalpojumiem, kas saistīti ar projekta mērķi. Savukārt, 3.1.5.3.1.apakšaktivitātē projekta ietvaros ir atbalstāmas veselības aprūpes un neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu sniegšanas infrastruktūras attīstības darbības. Ja telpas izmanto saimnieciskām darbībām (maksas veselības aprūpes pakalpojumiem), līdzīgi kā 3.1.5.1.1.apakšaktivitātes gadījumā, ir nepieciešams aprēķināt proporciju, kādā projekta ietvaros attīstīto infrastruktūru ir paredzēts izmantot valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai un citu darbību veikšanai un šo proporciju piemērot projekta kopējam finansējumam, nosakot publiskā un privātā finansējuma apmēru. Telpas var tikt izīrētas par maksu ar nosacījumu, ka īres maksas apmērs nepārsniedz saprātīgas peļņas un tādu ārstniecības iestādes izmaksu summu, kas netiek finansētas no publiskā finansējuma un kas tieši vai netieši saistītas ar infrastruktūras izīrēšanu⁷. Nemot vērā iepriekš minēto, poliklīnikas telpas var izīrēt arī par maksu, ievērojot, ka telpas ir jāizmanto atbilstoši projekta mērķim, attiecīgas apakšaktivitātes

³2010.gada 10.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.740 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus” 6.punkts, kā arī vadošās iestādes vadlīnijas „Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos” 2.pielikuma 7.punkts <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1182>

⁴ 2010.gada 3.augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.726 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.5.1.1.apakšaktivitāti „Ģimenes ārstu tīkla attīstība” (MK noteikumi Nr. 726), 2009. gada 13. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.44 „Noteikumi par darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.5.3.1.apakšaktivitāti “Stacionārās veselības aprūpes attīstība”” (MK noteikumi Nr. 44),

2010.gada 12.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.33 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.1.5.1.2.apakšaktivitāti "Veselības aprūpes centru attīstība” (MK noteikumi Nr. 33).

⁵ Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 726 7., 16¹ un 18. punktu.

⁶ Saskaņā ar MK noteikumu 18. punktu.

⁷ Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 44 29²., 29⁷ un 40. punktu.

atbalstāmajam darbībām un noteikumiem par īres maksas noteikšanu un valsts apmaksāto un maksas pakalpojumu proporciju, ka arī ir jānodrošina, ka projektā nav radušas būtiskās izmaiņas. Piemēram, ja projektā paredzēts atbalsts ģimenes ārstu praksēm, tad nebūtu pieļaujams konkrēto infrastruktūru izmantot pilnīgi cita profila ārstiem, citai mērķa grupai kā, piemēram, zobārstiem.

Jautājumā par bibliotēkas telpām, no problēmsituācijas aprakstā esošās informācijas var identificēt 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” ietvaros ERAF projektus, kurus īsteno ar mērķi pilnveidot zinātnisko un pētniecības aprīkojumu un izveidot tā darbībai atbilstošu infrastruktūru. Mērķis ir nodrošināt mūsdienīgu materiāltehnisko bāzi pētniecības aktivitātēm vadošajos valsts nozīmes pētniecības centros, tādējādi sekmējot pētniecības intelektuālā potenciāla attīstību, kā arī nodrošināt nepieciešamos informācijas resursus un to pieejamību. MK noteikumi⁸ nosaka, ka pirmās atlases kārtas ietvaros atbalsts var tikt piešķirts šādiem projektiem:

- 1) ar komercdarbības atbalstu nesaistīts projekts (MK noteikumu IV nodaļa „Ar komercdarbības atbalstu nesaistīta projekta īstenošanas noteikumi”),
- 2) kombinēta atbalsta veida projekts (MK noteikumu V nodaļa „Kombinēta atbalsta veida īstenošanas nosacījumi”).

Projekta īstenošanai pieejamais maksimālais ERAF līdzfinansējuma apmērs no kopējām projekta attiecināmajām izmaksām:

- 1) ar komercdarbības atbalstu nesaistīta projekta gadījumā ir 89,5%;
- 2) kombinēta atbalsta veida projekta gadījumā – tiek rēķināta vidējā svērtā atbalsta intensitāte, ņemot vērā projekta procentuālās daļas īpatsvaru, kuru plānots izmantot saimnieciskām darbībām (MK noteikumu 31.2. punkts)

Vēršam uzmanību, ka arī kombinēta atbalsta veida projekta ietvaros plānotie ieguldījumi var tikt izmantoti projekta iesniedzēja un sadarbības partnera nesaimnieciskajā pamatdarbībā un saimnieciskajā pamatdarbībā. Vienlaikus jāņem vērā, ka saimnieciskai pamatdarbībai paredzētie ieguldījumi ir izmantojami trešo pušu pasūtītu līgumpētījumu veikšanai, jo uz kombinēta atbalsta veida projekta daļas ieguldījumiem ir attiecināmi šādi ierobežojumi:

- a) tie ir izmantojami tikai projekta iesniegumā norādītajā projekta īstenošanas vietā un tikai labuma guvēja darbībā (aktivitātes MK noteikumu 32.1.apakšpunkts);
- b) ir iekļaujami labuma guvēja aktīvos kā amortizējamus ilgtermiņa ieguldījumi, tie paliek labuma guvēja īpašumā un tos nenodod lietošanā trešajām personām (aktivitātes MK noteikumu 32.2.apakšpunkts).

Gadījumā, ja projekti tiek īstenoti kā ar komercdarbības atbalstu nesaistīti projekti, tad tiek izslēgta iespēja nodarboties ar saimnieciskajām darbībām, proti, komerciāli izīrēt telpas. Ja nepieciešams, ir iespējams veikt grozījumus projektā un pārveidot to par kombinēta atbalsta veida projektu, rēķinoties ar atbalsta likmes attiecīgu korekciju un attiecīgi radot iespēju izīrēt telpas. Lai izslēgtu valsts atbalstu potenciālajam nomniekam- telpu iznomātājam būtu jāpiemēro tirgus cena, lai netiktu gūtas priekšrocības pār citiem telpu izīrētājiem, pie nosacījuma, ka telpās tiek sniegti ar projekta pamatmērķi nesaistīti pakalpojumi. Jautājums atspoguļots arī 2010.gada 19.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.987 „Noteikumi par darbības programmas ”Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes ”Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu” 25. punktā.

Vienlaikus, ja tiek plānots izīrēt telpas vai organizēt konferenci vispārējās izglītības sistēmas ietvaros (finansējums izglītībai izglītības sistēmas ietvaros nav pakļauts valsts atbalsta

⁸ 2010.gada 19.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.987 „Noteikumi par darbības programmas ”Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes ”Zinātnes infrastruktūras attīstība” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu”

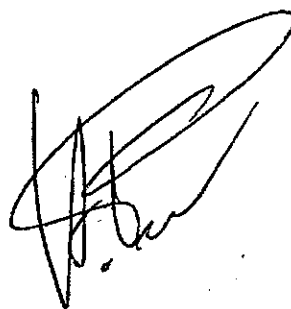
kontrolei) vai aktivitāte būtu saistīta ar projekta (nesaimnieciskās darbības) pamatmērķi, tad ir pieļaujamas atkāpes no iepriekšminētā komentāra par tirgus cenu., proti, bezmaksas nodošanā (vai par cenu, kas zemāka par tirgus cenu) telpas izīrēšanai drīkstētu nodot tikai darbībām vispārējās izglītības sistēmas ietvaros vai ar projekta nesaimniecisko pamatmērķi saistītām darbībām, lai netiktu pārkāpti valsts atbalsta nosacījumi un telpu īrnieks negūtu priekšrocības savu saimniecisko darbību īstenošanā. Attiecīgi nebūtu nepieciešams veikt grozījumus projektā, kas īstenots kā ar komercdarbības atbalstu nesaistīts projekts.

Ja projektā tiek plānots realizēt saimniecisku aktivitāti (kas pēc projekta īstenošanas vēlmēm var ietvert arī nesaimnieciskās aktivitātes vai aktivitātes vispārējās izglītības sistēmas ietvaros), tad telpu izīrēšanas aktivitātei jāpiemēro tirgus cena.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas tiesu praksi, piemēram EK 2011.gada 29. jūnija lēmumu Par valsts atbalstu C 35/08 (ex NN 11/08), ko Francija piešķirusi publiskajai organizācijai "Institut Français du Pétrole" (turpmāk- EK lēmums C35/08) 281. punktu, ja telpu iznomāšana, piemēram konferenču organizēšanai, veido līdz 5% no kopējā publiskās organizācijas budžeta, tā tiek uzskatīta kā ļoti neliela proporcija, kas nemaina telpu nesaimnieciskās izmantošanas raksturu (EK lēmuma C35/08) 278. Punkts), pie nosacījuma, ja visi ienākumi, kas gūti no šīm darbībām tiek atkārtoti ieguldīti pētniecības organizāciju pamatdarbībā (EK lēmuma C35/08 184. punkts).

Cieņā

Finanšu ministra vietā –
aizsardzības ministrs

A. Pabriks